

Številka: 008-02-34/2019/2
Ljubljana, 6. 12. 2019

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 24. seji 11. 12. 2019, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval Vprašanje Komisije za državno ureditev glede stališča Vlade Republike Slovenije do Resolucije Evropskega parlamenta o avtonomnih orožnih sistemih oziroma do njene vsebine ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/05 – odl. US, 21/12 – ZFDO-F in 81/18 – odl. US), sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje Komisije za državno ureditev in Vladi Republike Slovenije predlaga, da vprašanje prouči in nanj odgovori.

Vprašanje se glasi:

Kakšno je stališče Republike Slovenije do Resolucije Evropskega parlamenta o avtonomnih orožnih sistemih oziroma do njene vsebine in ali se v zvezi s problematiko avtonomnih orožnih sistemov na nivoju vladnih resorjev pripravlja kakšen dokument ali izjava?

Obrazložitev:

Komisija za državno ureditev je na predlog državnega svetnika dr. Matjaža Gamsa na svoji 32. seji 27. 11. 2019 obravnavala Resolucijo Evropskega parlamenta o avtonomnih orožnih sistemih (v nadaljevanju: Resolucija EP) in se seznanila s problematiko razvoja in uporabe avtonomnih orožnih sistemov.

Neobvezujoča Resolucija EP je bila sprejeta septembra 2018. Evropski parlament se je s tem pridružil opozorilom, da gre pri razvoju in uporabi avtonomnih orožnih sistemov za veliko tveganje, prav tako uporaba avtonomnih orožnih sistemov odpira mnoga vprašanja mednarodnega prava, vključno s humanitarnim pravom in pravom o človekovih pravicah. Evropski parlament je pozval države članice k oblikovanju in sprejetju skupnih stališč do smrtonosnih avtonomnih orožnih sistemov, k njihovi mednarodni prepovedi razvoja, proizvodnje in uporabe teh orožnih sistemov, ki bi lahko delovali brez večjega človeškega nadzora, ter k začetku pogajanj za globalno prepoved avtonomnih orožnih sistemov. Evropski parlament v Resoluciji EP poziva Evropsko unijo, da si mora prizadevati, da postane globalni akter pri pogajanjih za omejitev razvoja in uporabe avtonomnih orožnih sistemov.

V razpravi na Komisiji za državno ureditev je bilo poudarjeno, da je pomembno preprečiti razvoj in proizvodnjo vseh smrtonosnih avtonomnih orožnih sistemov brez človeškega nadzora nad ključnimi funkcijami, kot je izbira cilja in napada nanje. Prav tako je bilo izpostavljeno, da pri avtonomnih orožnih sistemih ne gre za sisteme, ki bi funkcionirali zgolj na teoretični ravni, ampak za visoko zmogljive avtonomne orožne sisteme, ki že delujejo, svetovne velesile pa v razvoj teh orožij vlagajo veliko denarja. Avtonomni orožni sistemi pa so kljub visoki tehnologiji še vedno nediskriminatorni pri izbiri svojega cilja, kar pomeni, da ne znajo ločiti, kdaj je njihova tarča civilist in kdaj gre za vojaka.

Pri razvoju avtonomnega orožja se uporablja med drugim tudi umetna inteligenca, vsako tehnologijo pa je mogoče izrabiti v slabe namene, tako tudi umetno inteligenco. Človekoljubne organizacije opozarjajo, da kombinacija uporabe umetne inteligence, robotike in informacijsko-komunikacijskih tehnologij lahko predstavlja veliko nevarnost za razvoj samostojnega napadalnega orožja. Glede avtonomnega orožja se pojavljajo trditve, da to predstavlja orožje 3. revolucije, naslednje po odkritju smodnika in jedrski oborožitvi.

Na svetovni ravni že poteka nekaj iniciativ glede ukrepanja proti avtonomnemu orožju. Tako je Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OSCE) v začetku julija 2019 pozvala vse svoje članice, torej tudi Slovenijo, da se aktivno vključijo v postopke proti uporabi avtonomnih orožnih sistemov. Leta 2015 je 3000 raziskovalcev s področja robotike in umetne inteligence podpisalo odprto pismo, v katerem so opozorili na nevarnost uporabe novih tehnologij v vojaške namene. Pozivu OZN, da se glede avtonomnih orožij ukrepa na mednarodni ravni, se je doslej pridružilo 50 držav, Slovenije še ni med njimi.

Z vprašanjem se poziva državo, da se opredi do Resolucije EP, predvsem pa do njene vsebine in predstavi aktivnosti Republike Slovenije glede prepovedi in omejevanja razvoja in uporabe avtonomnih orožnih sistemov. Ali se bo Republika Slovenija pridružila iniciativam v Evropski uniji in svetu, npr. z izjavo, kot je to storilo že nekaj evropskih držav (Nizozemska, Finska), in ali se bo pridružila pozivu OZN k ukrepanju zoper avtonomne orožne sisteme? Ni namreč razloga, da o tem vprašanju kot država ne bi imeli izdelanega stališča.

Odgovor Vlade Republike Slovenije bo služil kot podlaga Državnemu svetu oziroma njegovi pristojni Komisiji za državno ureditev za razmislek o morebitnih nadaljnjih aktivnostih na tem področju.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da vprašanje prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanj v roku 30 dni odgovori.